

دُرُكَاو

ياريم آيلق علم و صنعت مجموعه سی

۱۵ تیرماه ۳۳۲

نومرو : ۱

برنجی سینه : برنجی جلد

ادبیات تاجیکی

اشرف اوغلی

بوندن بر سینه اول « یونس امره » به دایر نشر ایله دیکم کوچوک بر تقدیده : « یونس » وفاتندن سوکرا اثرلی سوله سوله نازمانزه قار او قورما ، ذکاتنک کنیشلیکله مانیردیم برشاعردر . او ، کندیشندن سوکرا بر چوق معقب بولش ، طرزی تکیه لره کیرمیش ، حاصلی بزه قار جالی اولورق کله دیر . یونس ادبیاتی ، عاشق و تکیه ادبیاتنک باشی صابیلایلیر . حالا بعض درگاهلرده دیکله دیکمن التییرلرک بر قسیمی بالذات بولسه ، بر قسیمی ده معقبلیته قاندر . یونس التییرلی ، قوشمالرله برشر طرزی تاسیس اغش ، بو طرزد ابدی حیات تأمین ایدن بر قوت و بر مشدر « دیشدم »

فی الحقیقه تورکلوک خلق ادبیاتی ، یونس امره لک دهاسله کالی بولمدر . خلقک روحه ، عامه لره نفوذ ایدرک کوکلوکده سلطنت قران بو بوکلوک تورک متصوفی ، وفاتندن سوکرا کندیشنک تجردینی چینه برده دوام ایدن خلق ادبیاتنک شبه یوق که بدیدیر . یونس امره زماننده آادولوی باشدن باشه قاپلایان متصوف جریانی ، اوندن سوکرا بوراده بو سوتون فرمانفرما اولدی . حکومت ، بوجریالک کوکلاشه نه یاردم ایدرکن اهالی به پایلان تلقین و تشویق ایله هر طرفده درگاهلره قوشدی . یونس امره لک شمری ، ادبی بر حصول اوقدن زیاده بر پروپاگاندا واسطه سیدی . اوان سوکرا کان متصوفلر خلقی ارشاد محفلینه دعوت ایدرکن بینه بو واسطه به مهاجرت ایدیورلر ، تصوف اساسلرینی تعام ایدن منظومه لر یازیورلری .

بو منظومه لرک همان هپسی یونسک اثرلیته برر نظیره کیدر . مع مانیه بولره یاقلاشانلر ، ب اثرلر آراسنده آزدور . یونسدن سوکرا تصوفی خلق ادبیاتنر ، اولک تأثیری آتنده لک کوزمه حصوللارینی ویریکله برابر بولمدره یونسده بالذیم صمیمیتی ، حرارتی آرقی بهوده در . معقبلی ایچنده یونسه بوق فضله یاقلاشانلر بیله ، معنوی منبعلردن اولک قار الهام آلاماشاردر .

یونس امره دن سوکرا کان متصوف خلقی

شاعرلردن یازلرلنده کی قوتله لک زیاده اولی آندیران اشرف اوغلی در .

اشرف اوغلی ، اسکی تذکره جیلر مزله سوک ادبیات تاریخچیلر مزله طبق یونس امره کی - اهل ولاقدیشه معروض قالمش ، شیمیدی به قدر برقاچ درویشک دوداقنرله بعض مناقب کتابلرلنده نفس ایدن اسچی جان بو - یوتون اونوتیلایقی د - چده خاطرلردن سیدلشد . لاکن اسمنک بو اونوتولوشنه رغماً بلکه خلق ادبیاتنک قسملردن بری وجوده کتیرهن اثری ، بالخصوص سوک زمانارده تورکلوک حقیقی وحندن مایم اولایه باشلایان ادبیاتنک بکی براسمتمه دوغرولدی صیراده تدقیقه بحق لایقدر .

« اشرف اوغلی » لک شعرینی آکلاقی ، آنجی اولک حیاتی ، یاشاییش طرزی بیامکله قابلدیر . ابدی ونهایت بولمز بر جذبه ایچنده یاشایان متصوف خلقی شاعرلرینک یازلری ، اونوتملی که یالکز به جاذبه لک محصلی ، غمزه سیدر . اولک ایچون بولرک دیوانی اوقورکن حیاتلرینک ایزلریخده دماغزده به حال جانلاندیر ایملی بزر .

« اشرف اوغلی » لک حیاتی ده ، یونس امره لک حیاتی قادیرجه وازدر . متصوف شاعرلری خلقی حقنده تمایله ساک اولان اسکی تذکره لر عزده « اشرف اوغلی » نه دایر مایمانت بولتی تمکن دکادر . اسکی ویکی ادبی تاریخچیلرینک هیچ برنده اسچی کیمین اشرف اوغلی ، یاشادی سترک ششونی بزه نقل ایدن سطرلر آراسنده سیماسنک - حق لک خیالی کوکلوکلرله دخی کوریلر مزل .

« اشرف اوغلی » فی ، بوندن دولای دهاز یاده منفوی بر مارزده مسایق مجبوریتنده بولونیورز . تاریخی حیاتنک حقیقتی آکلامق کرچلکینه رغماً منفوی حیاتله اشرف اوغلی اوکره لک اوقادار مشکل دکادر .

مهاجرت ایتدیکم منبعلردن همان کاهه - سنده « اشرف اوغلی » لک کتبه سی « هواله روی بن سید احمد اشرف بن سید محمد السیوفی » صورتنده یازیلیدر . بونی ماضیه درغری تعقب ایتدیکمز تقدیرده « اشرف اوغلی » لک نسبی حضرت بیغمیرک دامادی علی ابن ایطالیه منتهی اولمدر . فی الحقیقه مناقب کتابلرینک چله سنده « اشرف اوغلی » - حضرت هلیک نمندن کوسترلمکدر . دارالغنون ادبیات مدرسه سی کتبخانه سنده مودود « مناقب اشرفزاده شیخ عب الله روی لازینی » عنرائی برمنه کتانبنده ، بونی مؤید اونیوزده « اشرف اوغلی » لک ارتحالندن سوکرا ایلمسه لک ایچنده سیادت علاقی بولمده یی ذکر ایلمکدر . « علی امیری اقدی » کتبخانه سنده بولمده « بعض مناقب شاخ ساله » ادلی مناقبانه ده

حیاتی آکلتیلان « اشرف اوغلی » لک احفادنچ « لطف الله اقدی » لک نسبی ده اشرف اوغلی واسطه سوله حضرت علی به وصل ایلمکدر . دهها بوکی وثیقه لرد . عیناً ضرر اولای « اشرف اوغلی » لک نسبی - حضرت هلیک انشباب اغش سلسله لردن بری اولارق تذکوردیر .

« اشرف اوغلی » لک پدیری یوقاریده عرض اوانان کنیده کورلدیکی وجه اوزره « سید احمد اشرف صری » اولک باباسی ده « سید محمد السیوفی » در . دهها کتبخانه کنده بونله ازنیقه کل « سید احمد اشرف صری » اراده تاهل ایلمشدر .

اوزمان اسلامینک پاییلینی برلر هر مسلمان ایچون فی وطیک حدودی داخلنده ایدی . اسلام حالنک هر نقطه سی بر دینک ویردیکی جاذبه جوشان کرکالره دولویدی . بونک ایچون اووقلر آادولویدن تحصیل ایچون مصره ، عجمستانه ، اورتا آسیا شپورینه - فریانتلر موجود اولمده کی ، بورلردیه آادولوی به کندیشنی ارشاد ایدرک کامل هرشدن آرامق ایچون کلنلر واردی . « اشرف اوغلی » لک باباسی ایشته هر حالده بولردن بری اولک کرکدر .

« سید احمد اشرف » لک آادولوی به بونک تاریخی حنده هیچ بر قیده تصادف ایدمه بکله برابر بونک سکنرچی مصره لک بدایتلرلنده اولدینی تخمین ایدر بیلیرز . چو لک اسلام عالمده کی دائمی مد و جندر بالخاصه به مصره لک باشلانچنده اهلی درجه سی بولمده .

« اشرف اوغلی » بو آدامک حیاتندن ازنیقه دنیا به کلدی . چوق آراشدیردیم حالده « سید احمد اشرف صری » لک زوجسته عالم مایمانت آلتی قابل اولمادی .

« اشرف اوغلی » کنجلیکی ازنیقه یاشادی . محیطنک اوزرلنده « پادینی تأثیرلری بالآخره اظهار ایدن « اشرف اوغلی » طریقت و تصوف منتهی اولان بر ساحده بوییدی . اوزمان آادولونک هر گوشه سنده تکیه لر تاسیس انکدره ، تصوف بویوک برقرتله خلق آراسنده تعمیم ایلمکده ایدی . اشرف اوغلی دهها چو چوقلنده بوجریان ایچنده معتقد بابا لک ایمان دولو کوکسی اوزرلنده نفس ایدیوردی .

« اشرف اوغلی » تحصیله ازنیقه ظاهر علملرینی هر سله باشلادی . سوکرا بروسده دوام ایتدیکی بو تحصیل ، مناقب کتابلرینه - ایضاً لازم کلیرسه - چوق اوزون سوردی بازید کتبخانه سنده کور دیکم بر مناقبانه به نظر آ ظاهر علملرله قرنی سته اشتغال ایشدر . فقط محیطنک کندیشنی جذب ایتدیکجهت باشقا ایدی . اشرف اوغلی ، ظاهر علملرینه فائد تحصیاتی هنوز بیزیمده کی حالده فایده السی برمشک

« اشرف اوغلی » نك اصل اسمی ، كنیه‌سندە كوردلیدی وجهله ، « عبدالله » دو . رومی نخله سبب ، حماده « حسین حوی » یه ایلک ملاق اولدی زماں مشار الیهك كندینه « رومی » دییه خطاب ایتمه‌سیدر .

اشرف اوغلی قادری طریقه سالک اولوب بونك « شرفه » شعبه‌سی تأسیس ایلده‌شدر . دیواندنل ماعدا « منزه الفوس » آدی دینی برآری ، برده طریقتنامه‌سی وارد . بونلردن دیگر برده‌لده بحث ایده‌جکیز .
مارت ۱۳۳۷

محمد هزار

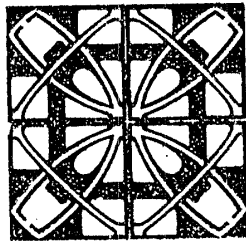
ارتخا‌لده ازیقه‌دهك اشرفیه درگاهك اوچینچ پوسه نشینی اولشدر .

بروسه‌لی طاهرهك «مهانی ، مؤفلی» نك برنجی جلدنده « اشرف اوغلی » ندن بحث ایده‌رکن « عبد الرحیم ترسی » نك دیوان صاحبی شاعر و عارف بر ذات اولدیغی سوله‌لور . كندیك ائرلردن نونه اراق اوزره برده یوقاریده یعنی کچن سرشیده دن بر قاج بارجه آلورز :

کرچه اولز هیچ دیدیلر
حق دوستیدر اول دیدیلر
کوزدن طارلور دیدیلر
اشرف اوغلی رومی سلطان

ارالار اولز ایش
جان آجسین کورم ایش
عاشلرک قوماز ایش
اشرف اوغلی رومی سلطان

بو بیچاره غرب تنسون
اغلو قجری کتسون
سفسز بوجهانی تنسون
اشرف اوغلی رومی سلطان

عبارتدره « اشرف اوغلی » نك جادن ازیقه عودتدنل صوکر ایشادینی حیانه داتر موجود وثیقه‌لده دهسا فضله برشی بونی قابل اولادی . بالکیز بونلردن اوکره‌نه بیلدیکن جهت « اشرف اوغلی » نك اوکونی حماده انعام ایشدکدن صوکر اهودت ایشدیکی ازیقه برمدت تماماً ساکت ونسی قالدیفدر . اشرف اوغلی کی معصوفلرک ، ختلق تنویر و ارشادینی کندیلرک نك قدسی وظیفه‌لری تاقی ایلده‌نکارسنه کوره « اشرف اوغلی » نك بوسکوت و انزواسنك آندی اثری اولادیننه داهیز . نیکم اوکا عائد مقبلر آراسنده بو دهاییز تقویه ایدن بردانه‌سی وارکه بونده اشرف اوغلیك ازیقه برمدت انزوایه ، بوسکوته مجبور ایدلکندن بحث ایدلکده در . بالاخره جادن اونی زیارت ایچون کان بر درویشك ، کرامتلیری ذکر و تعداد ایلایسی اوزربن خلق آراسنده صرغوب اولوب موقع قالاغان « اشرف اوغلی » بالخاصه حیانتك صوکه سنه‌لرنده اطراف وجواره خلیفه‌لر کونده‌رجهك درجده نفوذ صاحبی اولشدر .

فقط بوندنه‌ده مظهر اولدینی حرمتك آغیرانی آلتنده روسی مطرب اولش ، هر زمان اوندک کوربان تواضع ، محویت ، کندیسی ازیقی ترکه سوق ایشددره برستش درجه‌سند سومن خاق ، اونی حق عشقک تولید ایشدیکی جذب ایچنده داغلرده دولاشیرکن بولش وشیره کتیرمشدر . بوندن صوکر « پیکار باشی » نام محله کندیسی ایچون انشا ایدیان صومعه‌ده حیانتك متبایق سنه‌لری باشامش و (۸۷۴) تاریخنده وفات ایشدر .

« اشرف اوغلی » نك ارتخالی تاریخی اولارق اسک ، یکی بونون متبلر شو بصرحه‌لی :

« اشرف زاده عزم جان ایلدی »
استخراج اولغان بورقی ذکر ایدیورلر .
وفاتك حج موسسه تصادف ایشدیکی دامادی و خلیفه‌سی « عبدالرحیم ترسی » نك بر سرشیده‌سندن آکلاپورز .[*]

[*] « اشرف اوغلی » دامادی عبدالرحیم ترسی حقه‌ده مداومتز شوندن عبارتدر :

عبدالرحیم ترسی ، ازیقی چواننده ترسه ، یاخود ترسه قریه‌سند امام اولان بایزید فقیه « ک صلیبن مذکور قریه‌ده دنیا به کلشدر . بایزید فقیه اصلاً « بولی » لی واسه‌دیار اوغلی احمد بکاک اقربا سندن ایش .

عبدالرحیم ترسی ، « اشرف اوغلی » نك خیرالانسا قادیسن اولان قیزی ذابیه‌ایله ازدواج ایش و بوندن « پیر حملاه » اسمی چو جوغی دوغمشدر . پیر حملاه اقدی پوز بکری سنه‌ده مسر اولشدر . پدربنک

کثوه‌سی ساریبور ، تصوف طریقه میل ، انوماک گوستیریوردی . نهایت ، بروده‌ده چایی سلطان محمد مدرسه نده دانشمندایکن حق جذبیه‌سیله دنیان آلی ، انکوی چکیدی . نك اول کندیسه مرشد ایشدیکی ذات ، « محمد البخاری امیر سلطان » ایش . محمد البخاری امیر سلطانن صوکر حاجی بارام ولیدن استعانه ایدن « اشرف اوغلی » اوئر سنه مشار الیهك خدمتده بولوشدر .

مقبه‌لری آراسنده « اشرف اوغلی » نك ، حاجی بارام ولی به سلوکه دتر بریسی وارکه بوندن حضرتینک امامتی وظیفه‌سند بولایلیقنی آکلاشیلور . اشرف اوغلی ، حاجی بارام ولی به سلوکنک ایلک کوزلنده نك آغیر بر خدعه توظیف ایدان ، ققط ، او ، بونی هیچ شکایت ایتسزین ایلایله‌دیکی بیتهله باپیلان نجر به کالی کوریلرک امامته تعین اولوشدر .

« اشرف اوغلی » حیانتك اوئر سنه‌سی حاجی بارام ولی نزدنده بولایلیقه برابر ریاضت و مجاهده یایارق کتیرمشدر . سلوکنک اوئرنجی سنه . سنده مرشدینک کریمه‌سی « خیرالانسا قادین » له ازدواج ایش . یته عینی سنه‌ده پیردن دستور و اجازت ایشدر . بونی متعاقب « اشرف اوغلی » فی مسقط رأسنه دوغمن بولوپورز . ازیقه عودتدنل صوکر « خیرالانسا قادین » دن بر قیزی دنیا به کان کچج صرید بوراده برمدت طاعت و مجاهده‌ل مشغول اولدی . ده صوکر قابن پدربی زیارت ایچون آنقرمه کیدی .

بوسیرالده دامادینی تصوف طریقه‌ده هنوز ایلرله‌مش عد ایتمین « حاجی بارام ولی » سلوکنی انعام ایچون « اشرف اوغلی » نه عبدالقادر کیلاینک وردنجی اوغلی « حسین حوی » نزدینه عزیمتی توصیه ایشدی . بونک اوزربنه قاریسی و چو جوغیه برابر « اشرف اوغلی » خا بولی طوتمشدی .

« حسین حوی » نك ایشاریله بوراده حوته داخل اولارق فرق کون ذکر و ریاضله مشغول اولدی . خاوتک ختاهنده « حسین حوی » « اشرف اوغلی » نه اجازتنامه اعطای ایشدی ، علم ، چراغ ، سجادو ، عصا وردی . آراق وطنه عودت ایچون سربست برالامشدی .

« اشرف اوغلی » ازیقه دوغجه هر درلو دنیا ایشله هلاله‌دار اولما یارق حیاتی ذکر و عبادته مسر ایشدی . ایشته کرک . مصروفانه شئرلیری ، کرک « منزه الفوس » و « طریقتنامه » آدی کتابلیری بوشاده یازمشدر .

تراجم احوال و مناقب کتبارنده « اشرف اوغلی » نك حیانته عائد تصادف ایدیلای ملومات بوندن